

N:o 65.

Ank. till Riksd. kansli den 20 april 1893, kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag till utvidgande af kasernetablissemnetet i Östersund och Svea ingenjörbataljons härvarande kasernetablissemnet äfvensom till uppförande af ett nytt kasernetablissemnet för Norrlands trängbataljon m. m.*

(1:sta U. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 20 januari 1893 har Kongl. Maj:t i en samma dag till Riksdagen aflåten proposition (n:o 14) föreslagit Riksdagen att medgifva,

att af den för de s. k. gardestomterna inflytande köpesumma måtte få användas, till utvidgning af kasernetablissemnetet i Östersund 645,000 kronor, till uppförande af ett nytt kasernetablissemnet för Norrlands trängbataljon 355,000 kronor samt till erforderliga utvidgningar af Svea ingenjörbataljons härvarande kasernetablissemnet 85,000 kronor, med rätt för Kongl. Maj:t att i mån af behof till anskaffande af nödiga inventarier för etablissemnetet i Östersund och för Norrlands trängbataljons kasernetablissemnet anvisa möjligen uppstående öfverskott å de sålunda för nämnda byggnadsarbeten anslagna medel,

äfvensom att vid bifall dertill bemyndiga Kongl. Maj:t att intill ett belopp af 1,085,000 kronor utaf tillgängliga medel förskjuta hvad som för ifrågavarande ändamål kunde erfordras.

Såsom af ofvannämnda statsrådsprotokoll inhemtas, har statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t till en början erinrat, hurusom enligt den af t. f. chefen för generalstaben framlagda plan för öfvergången till den förbättrade härordningen, hvilken blifvit lagd till grund jemväl för de framställningar beträffande härordningsfrågan, som af Kongl. Maj:t till innevarande Riksdag aflåtits, skulle vid slutet af nästkommande år organisationen af Norrlands artilleriregemente och Norrlands trängbataljon komma att vara åtminstone delvis genomförd. Så skulle vid förstnämnda regemente manskapspersonalen vid nämnda års slut vara uppbbringad till sin planenliga styrka, under det att vid Norrlands trängbataljon skulle finnas anställda, förutom erforderligt antal officerare, 16 underofficerare och 64 korpraler och menige. Det vore alltså nödvändigt att vidtaga åtgärder i syfte, att de för dessa truppförband afsedda kasernetablissemment måtte kunna under loppet af år 1894 tagas i bruk.

Hvad Norrlands artilleriregemente anginge, borde detsamma uppenbarligen i sin helhet förläggas till Östersund, der ett kasernetablissemment, afsedt för 2 batterier, vore under uppförande och i det närmaste färdigt. Rörande de utvidgningar i detsamma, som för hela regementets inrymmande derstädes erfordrades, hade arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet i sitt utlåtande den 28 september 1892 om den förbättrade härordningen till Kongl. Maj:t afgifvit yttrande. Vid etablissemmentet skulle af sådan anledning tillkomma 2 divisionskaserner, en köks- och en matsalsbyggnad, en sjukpaviljong samt en vakt- och arrestbyggnad. Dessutom skulle dels de nu i kanslihuset inredda sjuk-, vakt- och arrestlokalerna, som för sina ändamål blefve otillräckliga, ändras till kanslilokaler, såsom redan vid uppgörande af förslaget till denna byggnad varit för nu inträffade eventualitet afsedt, dels ridhuset förlängas med ytterligare två volter, dels stallet tillbyggas för 118 hästar och förrådet för inrymmande af ytterligare 4 fältbatterier samt 2 reservbatterier och 2 ammunitionskolonner, och dels slutligen den nuvarande köks- och matsalsbyggnaden, hvilken beräknats endast för en division, inredas till marketenteri.

Den därför nödiga kostnad vore, på sätt departementschefen i sitt till statsrådsprotokollet för den 14 oktober 1892 afgifna yttrande i fråga om den förbättrade härordningen upplyst, af arméförvaltningen beräknad till 645,000 kronor, så att, då dertill lades det belopp, 366,300 kronor, som för ändamålet redan anvisats, hela kasernetablissemmentet skulle komma att kosta 1,011,300 kronor, eller något mer än den till 948,000 kronor antagna kostnaden för de för 2:dra Svea och

2:dra Göta artilleriregementen erforderliga nya kasernetablissemment; och berodde, enligt hvad arméförvaltningen anmärkt, detta förhållande dels på de i Östersund mycket stegrade byggnadsprisen och dels derpå, att etablissementet icke kunnat på en gång uppföras.

Hvad beträffade frågan om det för Norrlands trängbataljon nödiga kasernetablissemment, vore visserligen de förberedande undersökningar, som måste föregå valet af ort för detsamma, ännu icke avslutade, men då det af hittills ingångna meddelanden syntes med bestämdhet framgå, att det jordområde, som för etablissementet erfordrades, på alla de platser, hvilka såsom förläggningsort ifrågasatts, kunde erhållas utan kostnad för statsverket, ansåge departementschefen nämnda omständighet icke utgöra hinder för frågans hänskjutande till Riksdagen.

Enligt den plan för etablissementet, som af arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet i dess förenämnda utlåtande framlagts, skulle detsamma bestå af kanslibyggnad af sten, kasernbyggnad likaledes af sten, köks- och matsalsbyggnad jemte marketenteri, sommarbarack, sjukpaviljong af trä, exercishus af trä, ridhus af sten med 2 volter, vinterstall för 21 hästar, sommarstall för 36 hästar, skosmedja, förrådsbyggnad samt afträdesbyggnad. Och skulle, på sätt departementschefen i förut omförmälda anförande till statsrådsprotokollet för den 14 sistlidne oktober upplyst, kostnaden för etablissementet, deri inberäknadt hvad som erfordrades för planering, stensättning och grusning samt vatten-, aflöpps- och åskledning m. m. dylikt, uppgå till 355,000 kronor.

Slutligen borde de förändringar i Svea ingenjörbataljons härvarande kasernetablissemment, hvilka nödvändiggjordes af den beslutade uppsättningen af ett nytt parkkompani, jemväl snarast möjligt böra komma till utförande. Enligt arméförvaltningens å fortifikationsdepartementet meranämnda utlåtande skulle därför erfordras, att till parkkompaniets inrymmande fältsignalkompaniets kasern försåges med en påbyggnad, hvarigenom en lokal i hvarje ingenjörkompani blefve ledig att användas, under vintern till förbättring af manskapets nu alltför trånga inqvartering och under sommaren till beväringens inrymmande, för hvilket ändamål nödiga lägenheter nu ej funnes att tillgå. Södra delen af stallbyggnaden, hvilken nu vore inredd till fordonsförråd, skulle vidare ominredas till stall för det ökade antalet hästar vid bataljonen, och slutligen ett nytt fordonsskjul för 106 fordon uppföras. Kostnaden för dessa förändringar beräknades, på sätt till statsrådsprotokollet för den 14 oktober 1892 likaledes upplysts, till 85,000 kronor.

I fråga om de för de nya kasernetablissemmenten erforderliga inventarier yttrade sig arméförvaltningen å intendentsdepartementet i sitt

den 23 september 1892 afgifna utlåtande angående den förbättrade härordningen. Enligt detsamma skulle, hvad anginge artilleriet i dess helhet, för detta ändamål erfordras 55,000 kronor samt för Norrlands trängbataljon, hvilken, då för Vendes trängbataljon skånska husar- och dragonregementenas inventarier å Herrevadskloster och i Ystad blefvo disponibla, vore den enda af de nya trängbataljonerna, för hvilken sådan anskaffning vore af nöden, 20,000 kronor, under det att för Svea ingeniörbataljon, hvars manskapsstyrka icke komme att ökas, några nya kaserninventarier icke erfordrades. Då af det för artilleriet i dess helhet uppgifna behof  $\frac{1}{3}$  komme att belöpa på Norrlands artilleriregemente, skulle alltså för nu ifrågavarande ändamål ett belopp af i rundt tal 38,000 kronor ytterligare vara af nöden. Departementschefen antog emellertid, att från blifvande besparingar å de för truppförbandens uppsättning anvisade medel borde kunna hemtas ej oväsentliga bidrag till gäldande af dessa kostnader, så att, derest Kongl. Maj:t tillika af Riksdagen bemyndigades att i mån af behof för ändamålet jemväl använda det öfverskott, som å de beräknade byggnadsanslagen till äfventyrs kunde uppkomma, särskildt anslag för inventariers anskaffande åtminstone ej för närvarande syntes böra af Riksdagen äskas.

Hvad slutligen anginge sättet för gäldande af de kostnader, som sålunda skulle för nu ifrågavarande kasernbyggnadsarbeten erfordras, ansåge departementschefen, på sätt han antydt i sitt anförande till statsrådsprotokollet för den 14 oktober 1892 rörande denna fråga, att den behållning, som vid den pågående försäljningen af de s. k. gardestomterna beräknats uppkomma, i främsta rummet borde till denna utgift användas. Då försäljningen ännu ej vore avslutad, och sålunda några kontanta medel af beskaffenhet att genast kunna tagas i anspråk hitintills ej influtit, blefve deraf visserligen en följd, att nödiga tillgångar från annat håll måste för ändamålet förskjutas; men å andra sidan borde medgifvas, att ifrågavarande försäljningsmedel med hänsigt till beskaffenheten af den stadsegendom, de representerade, synnerligen väl lämpade sig att på detta sätt användas, och den hittills i fråga om försäljningen vunna erfarenhet gafve ej anledning till någon farhåga, att den beräknade köpeskillingen ej skulle i sinom tid komma statsverket till godo.

Då enligt den utredning i ämnet, som lemnats till statsrådsprotokollet för den 4 februari 1892 rörande den då för Kongl. Maj:t föredragna frågan om nytt kasernetablissemang för lifgardet till häst, behållningen vid gardestomternas försäljning beräknades uppgå till 1,117,325 kronor, och ett belopp af 1,085,000 kronor nu ifrågasatts

att å nämnda behållning anvisas, skulle alltså en summa af 32,325 kronor komma att deraf återstå att för ytterligare kasernbyggnader användas.

Uppförande af ifrågavarande kasernbyggnader betingas, enligt utskottets mening, uppenbart af den af Riksdagen beslutade härorganisationen och den i sammanhang dermed Riksdagen förelagda och af Riksdagen utan anmärkning lemnade öfvergångsplanen.

Af dessa byggnadsföretag synes i synnerhet den föreslagna utvidgningen af kasernetablissemnet i Östersund för Norrlands artilleriregemente vara af omedelbar nödvändighet påkallad. Den af 1891 års Riksdag beslutade kasernbyggnaden derstädes, som ännu ej är avslutad, är nemligen endast afsedd för 2 batterier; och erfordras enligt öfvergångsplanen för nämnda regemente kasernutrymme år 1894 för ytterligare 17 underofficerare, 7 spel, 300 menige samt 6 egna, 112 stam- och 84 legda hästar. Att åt en så stor truppstyrka bereda inqvartering i Östersund torde möta nästan oöfvervinneliga svårigheter samt i alla händelser medföra afsevärda kostnader. Vid sådant förhållande har utskottet ansett beslut nu böra fattas om vidtagande af ifrågavarande kasernutvidgning. Kostnaderna därför, som enligt härvid fogade från arméförvaltningen öfverlemnade kostnadsförslag (bil. A) skulle uppgå till 645,000 kronor, torde emellertid, med hänsyn till, bland annat, att byggnadsstälningar, maskiner, redskap m. m. redan finnas å platsen, kunna nedbringas till 600,000 kronor.

Uppsättning af Norrlands trängbataljon skall jemväl enligt öfvergångsplanen begynna år 1894. Då emellertid den styrka, för hvilken enligt ofvan åberopade statsrådsprotokoll erfordras kasernutrymme under nämnda år, nemligen 16 underofficerare samt 64 korporaler och menige, är jemförelsevis mindre betydande, har utskottet icke ansett nödvändigt att, innan förläggningssorten blifvit bestämd och med hänsyn dertill fullständiga kostnadsförslag och ritningar för etablissemnet blifvit uppgjorda, beslut om uppförande redan nu fattas, utan torde tillsvidare inqvartering för förenämnda styrka kunna beredas.

Hvad åter angår de till följd af beslutet om uppsättande af ett särskildt parkkompani föreslagna utvidgningarna af Svea ingenjörbataljons kasernetablissemnet synes, med afseende derå, att det kasernutrymme, som nu är manskapet beredt, enligt hvad bifogade uppgift (bil. B) utvisar, är väl knappt samt plats för det ökade antalet hästar alldeles saknas, lämpligt att icke uppskjuta verkställande af detta, min-

dre omfattande byggnadsföretag. Kostnaderna därför (bil. C), som i synnerhet beträffande det nya fordonsförrådet och förändring af det nuvarande fordonsskjulet till stall, synas väl höga, har utskottet ansett kunna nedbringas till 70,000 kronor.

Då, enligt hvad bifogade promemoria (bil. D) utvisar, försäljningen af de så kallade gardestomterna icke synes så fortgå, att å köpesumman lämpligen böra göras anvisningar till hela det belopp, 670,000 kronor, som utskottet för berörda kasernbyggnader nu ifrågasatt, har utskottet, som vunnit upplysning att reservationerna å anslaget till värfvade arméns rekrytering och aflöning, efter afdrag af 300,000 kronor som af nämnda reservationer år 1891 anvisats för uppförande af kasernetablissemnetet i Östersund för en artilleridivision, nu uppgå till 490,000 kronor, ansett, att af dessa reservationer ett belopp af 300,000 kronor bör för utvidgningen af kasernetablissemnetet i Östersund användas. Som framställning i ämnet emellertid icke föreligger, saknar utskottet anledning derutinnan göra hemställan men förväntar, att Kongl. Maj:t i vederbörlig ordning derom skall väcka förslag. Återstoden af det af utskottet för ofvanberörda kasernbyggnader ifrågasatta belopp, eller tillsammans 370,000 kronor, torde deremot böra anvisas att utgå af den för de så kallade gardestomterna inflytande köpesumman.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa:

a) att för erforderlig utvidgning af kasernetablissemnetet i Östersund må, under vilkor att kostnaderna för denna utvidgning kunna nedbringas till 600,000 kronor, af den för de så kallade gardestomterna inflytande köpesumma användas ett belopp af 300,000 kronor;

b) att af berörda köpesumma må till erforderliga utvidgningar af Svea ingenjörbataljons härvarande kasernetablissemnet användas ett belopp af 70,000 kronor;

c) att Riksdagen må medgifva Kongl. Maj:t rätt att i mån af behof till anskaffande af nödiga inventarier för kasernetablissemnetet i Östersund anvisa möjligen uppstående öfverskott å de medel, som, vid bifall till utskottets förenämnda förslag, blifva för nämnda byggnadsarbeten anslagna;

d) att Kongl. Maj:ts framställning, så vidt den afser anvisande af medel till uppförande af ett kasern-etablissemmentet för Norrlands trängbataljon icke för närvarande må af Riksdagen bifallas; samt

e) att, vid bifall till mom. a), b) och c), Riksdagen må bemyndiga Kongl. Maj:t att intill ett belopp af 370,000 kronor utaf tillgängliga medel förskjuta hvad som för de i berörda mom. omförmälda ändamål kan erfordras.

Stockholm den 20 april 1893.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

---

### Reservation

af herr *P. Andersson*, som yrkat, att utskottets yttrande och förslag måtte erhålla följande lydelse:

»Utskottet, som medger, att anskaffande af ifrågavarande kasernbyggnader betingas af den af Riksdagen beslutade härorganisationen och den i sammanhang dermed Riksdagen förelagda och af Riksdagen utan anmärkning lemnade öfvergångsplanen, har dock ansett deraf icke med nödvändighet följa, att, i det outredda skick frågan nu föreligger, medel nu böra anvisas till ifrågavarande byggnadsföretag. Ritningar och fullständiga kostnadsberäkningar hafva nemligen ännu icke hunnit uppgöras och platsen för ett af de föreslagna etablissemmenten har ännu ej ens blifvit bestämd. Dertill kommer att kasernutrymme redan finnes i den redan uppförda delen af kasernetablissemmentet i Östersund att tillgå under den första uppsättningen af Norrlands artilleri likasom i Svea ingenjörsbataljons kasernetablissemment fortfarande bör åtminstone tillsvidare finnas plats för parkkompaniet, hvars manskap hittills der varit inrymdt. Derjemte får utskottet åberopa, hurusom departementschefen i stats-

rådsprotokollet den 14 oktober 1892, i fråga om kostnaderna för de af den nya härorganisationen betingade kasernbyggnader, framhållit, att ingen nödvändighet finnes att genast från början bygga större kasernetablissemment. Finnes ett etablissemment med utrymme för skolor och förråd m. m. för hvarje truppförband tillgängligt, ansåg departementschefen lika litet här som i utlandet möta något hinder att tills vidare inqvartera truppen hos befolkningen i orten eller förlägga den på skilda håll i flera för tillfället inredda byggnader.

Vid sådant förhållande saknar utskottet anledning ingå i pröfning af frågan, utaf hvilka medel kostnaderna för de ifrågasatta byggnaderna böra bestridas.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.»

---

Det skulle här antecknas, att herrar *H. Andersson*, *O. Jonsson* och *S. G. von Friesen* icke deltagit i förestående ärendes slutbehandling inom utskottet.

---



Bil. A.

## Generelt kostnadsförslag

till

fullbordandet af Norrlands artilleriregementes kasernetablisement i Östersund.

	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
2:a divisionskasernen .....	112,633	25		
3:e d:o .....	101,196	55		
Värmeledning i båda kasernerna .....	10,000	—		
En undrofficersbyggnad .....	59,000	—		
En matinrättningsbyggnad .....	52,000	—		
Förlängning af ridhuset .....	41,145	—		
D:o af vinterstallet .....	53,000	—		
Sommarstall .....	13,400	—		
Sjukstall .....	7,300	—		
Fordonsförråd för 2:a divisionen .....	18,000	—		
D:o » 3:e d:o samt för 2 artilleri- och 2 infanteriammu- nitionskolonner och 1 reservbatteri .....	63,000	—		
Skosmedja och filverkstad .....	6,900	—		
Badstuga .....	13,000	—		
Sjukbarack .....	22,500	—		
Andringsarbeten inom kanslihuset m. m. ....	2,400	—		
Inredningsarbeten inom marketenteriet .....	2,500	—		
Tillökning af aftrade och gödselstad .....	2,700	—		
Vedbodar .....	1,300	—		
Planering, grusning, stensättning m. m. ....	22,000	—		
Vatten- och afloppsledningar .....	15,000	—		
Elektrisk belysning, endast ledningar och lampor .....	5,000	—	623,974	80
Till objemålning af manskapslokaler, inhägnad, undersökningar, kontors- och kontrollkostnader samt oförutsedda utgifter skulle således endast återstå den härför alldeles otillräckliga summan af .....	—	—	21,025	20
Summa kronor	—	—	645,000	—

Stockholm i april 1893.

O. A. Busch,

kapten vid kongl. fortifikationen.

*Bil. B.*

## V. P. M.

## rörande utrymmet i Svea ingenjörbataljons kasern.

	Utrymme per man		
	är för närvarande med 20 man per logement.	blir med 16 man per logement.	bör vara enligt Kongl. Maj:ts tabell.
Ett logement är 24 fot långt 20 » bredt 12 » högt			
Golfyta = 480 qv.-fot .....	24 qv.-fot	30 qv.-fot	47,5 qv.-fot
Volym = 5,760 kb.-fot .....	288 kb.-fot	360 kb.-fot	570 kb.-fot

*Anm.* Härvid är dessutom att märka, att stallpersedlarne putsas i logementen, emedan putsrum saknas.

*O. A. Busch,*  
kapten vid kongl. fortifikationen.

Bil. C.

## Approximativ kostnadsberäkning

för

komplettering af pontonierbataljonens kasernetablissemment för Svea  
ingeniörbataljon i Stockholm.

	Kronor.	öre.
Påbyggnad med en våning å fältsignalkompaniets kasern för Parkkompaniet...	30,000	—
Ett nytt fordonsförråd för 106 fordon och tillhörande persedlar.....	40,000	—
Inredning i nuvarande fordonsförråd af ett stall för 20 hästar .....	10,000	—
Oförutsedda utgifter m. m. ....	5,000	—
Summa kronor	85,000	—

Stockholm i september 1892.

O. A. Busch,

kapten vid kongl. fortifikationen.

Bil. D.

P. M.

*angående försäljningen af gardestomterna i Stockholm.*

Af hela arealen 945,630 qv.-fot äro försålda 419,824 qv.-fot för en köpeskilling stor 2,591,513,78 kronor, af hvilken summa 2,063,424 kronor äro bekomna i köpeskillingsreverser och återstoden kontant.

Hittills varande utgifter för tomtstyckning, flyttning af diverse byggnader och staket samt försäljningsprovision 71,593 kronor 60 öre samt för gatans anläggning och ordnande 94,387 kronor 31 öre.

**Kalkyl.**

Redan försålda 419,824 qv.-fot .....	2,591,513: 78
återstående 525,856 qv.-fot beräknade till .....	2,270,662: —
	<hr/>
	Summa kronor 4,862,175: 78

Hvartill kommer försäljningssumman af andra gardets kasernbyggnader .....	10,250: —
	<hr/>
	Summa kronor 4,872,425: 78

*Härifrån afgå:*

gatornas anläggande och ordnande.....	418,000: —
ofvanstående kostnader och provision .....	71,593: 60
do för återstående försäljning forslagsvis.....	50,000: —
	<hr/>
	539,593: 60
	<hr/>
	Beraknad nettobehållning 4,332,832: 18

Stockholm den 2 mars 1893.

*Erling Ribbing.*